

Beslutningsforslag nr. B 85. Fremsat den 13. marts 1980 af Svend Erik Hovmand (V), Christophersen (V), Ellemann-Jensen (V), Enggaard (V) og Bertel Haarder (V)

Forslag til folketingsbeslutning

om større lokal selvbestemmelsesret over det offentlige serviceniveau

Med henblik på at forbedre kommunernes sparemuligheder opfordres regeringen til at fremsætte forslag til lovændringer og ændre cirkulærer m. v. på følgende punkter: (De i forslaget angivne forslagsnumre henviser til de to sparekataloger fra henholdsvis Amtsrådsforeningen og Kommunernes Landsforening):

Amterne

Byudvikling m. v.

- Forslag 2 Klageadgang betinges af depositum i visse tilfælde.
- Forslag 7 Ændringer og tillæg til § 21 spildevandsledninger gøres nemmere, og fristen for færdiggørelse af spildevandsplaner udskydes ved lov (jfr. bemærkninger).

Forsyningsvirksomheder, kollektiv trafik m. v.

- Forslag 1 Lempelser af tidsfrister for planopgaver, f. eks. kollektiv trafik. Prislov ændres med mulighed for takstjustering.

Vejvæsen

- Forslag 1 Hovedlandeveje overgår til amterne.
- 4 Dispensation fra 11 timers reglen ved snerydning m. v.
- 6 Reglerne for snerydning lempes.
- 8 Svarer til forslag 1 (udbygget).
- 9 Afmærkning af hovedlandeveje udskydes og lempes.

- 10 Depositum ved klage i visse tilfælde.

Undervisning og kultur

- Forslag 3 Lempeligere krav til undervisningsudstyr.
- 7 Lempeligere krav til omklædningsrum, håndvaske og baderum.
- 14 Smidigere visitation for afgrænsning mellem alm. og videregående specialundervisning.
- 15 Smidigere administration for integration af handicappede elever (observationsskoler).
- 16 Ændring af cirkulære af 22/6 78 vedr. ledere og lærere ved observationsskoler.
- 17 Større smidighed i tilrettelæggelsen af undervisningen og holdstørrelser ved observationsskoler.
- 18 Større smidighed m.h.t. arbejdstidsregler.
- 19 Større smidighed og frihed vedr. den specialpædagogiske bistand til børn og voksne.
- 20 »Hensyntagende specialundervisning« overføres til de almindelige regler med bortfald af 20 pct.-løntillægget, idet der dog fortsat skal kunne undervises på meget små hold.
- 21 Amterne fritages for at oprette hold vedr. kompenserende specialundervisning, hvis de kan henvise eleverne til andre.

- 23 Aften- og fritidsundervisning overgår til bloktilskud.
 - 24 Tilmeldingsgebyr for prøveforberedende enkeltfagsundervisning.
 - 29 Sammenlægning af hold i semestrets løb.
 - 31 Nedlæggelse af repræsentantskab vedrørende enkeltfagsundervisning.
 - 32 Forenklet lønsystem for gymnasier.
 - 36 Midlertidige gymnasieskoler skal kunne bruges mere end 2 år.
 - 37 Befordringsgodtgørelse ud over 7 km skærpes.
 - 38 Amterne får større kompetence m.h.t. holdstørrelser, antal studiekredse m. v.
 - 39 Ministeriet skal ikke længere godkende udbygningsplaner - kun samordne.
 - 45 Bedre koordinering af EFG og lærlinguddannelserne.
 - 48 Styringen af centralbiblioteksfunktionen overlades lokalt.
 - 50 Arteordningen overgår til amterne, staten overtager til gengæld rejsende landsteatres udgift.
 - 52 Maksimum for teaterbilletpriser forhøjes.
 - 1a Amterne skal fritages for administration af lærerens anciennitet m. v.
 - 5a Kommunerne må højst yde befordringsgodtgørelse til skolerne svarende til månedskort for den pågældende strækning. Samme for private skoler.
 - 12a Repræsentantskabet for amtscentraler nedlægges, erstattes med informationsmøder.
 - 46b Kravet om sikkerhedsgrupper og -udvalg gøres frivilligt for gymnasier.
 - 46c Disp. for 11 timers reglen for skolebetjente ved gymnasier. Landscentral for undervisningsmidler nedlægges.
- Sygehuse*
- Forslag 2 Kommuner betaler for plejepatienter på sygehuse.
 - 3 Skærpede krav for sygebefordring.
 - 5 Lempeligere krav til uddannelse af sygeplejere og -hjælpere.
 - 6 Sygehuspersonale skal lettere kunne flyttes til en anden afdeling.
 - 9 Begrænsninger i lægernes indtjeningsmuligheder.
 - 10 Administrativ forenkling ved godkendelse af nye tjenestemandstillinger.
 - 11 Lempelse af faggrænser.
 - 12 Begrænsning af tillidsmænd og deres møder.
 - 13 Stop for organisationsarrangede kurser.
 - 18 Refusion for dagpenge til offentlige institutioner fjernes.
 - 21 Opbremsnings af centraliseringen ved behandling og uddannelse.
- Fødselshjælp*
- Forslag 1 Revision af risikogrupper.
- Døgninstitutioner*
- Forslag 1 Dispensation for 11 timers reglen
 - 2 Skærpet visitation.
 - 3 Lempelse af krav til godkendelse af børn i familiepleje.
 - 5 Ansvar og økonomi skal følges ad (bistandslov § 99).
 - 13 Større krav til sygehusspeciallægers bistand på socialkontoret.
- Revalidering*
- Forslag 3 Krav til transportgodtgørelse (ikke støtte til biler, der afskrives).
- Forsorgshjem*
- Forslag 1 Bedre mulighed for at blive udskrevet.
- Rådgivningsinstitutioner*
- Forslag 1 Ikke længere krav om at oprette seksualvejledningsklinikker.

Sygesikring

- Forslag 15 Revision af medicintilskudsordningen.
- 20 Begrænsning af patienters ret til fribefordring.

Beskæftigelsesprojekter

- Forslag 1 Lønnens størrelse bør ikke virke forvridende ved valg mellem beskæftigelsesprojekt, læreplads og uddannelsesforløb.

Planlægning

- Forslag 1 Kravet om en årlig 5 års social sektorplan må lempes.
- 2 Bagatelgrænse for u-planers behandling i amtsråd.

Generelle bindinger

- Forslag 1 Ophævelse af 11 timers reglen.
- Forslag 2 Brand- og sikkerhedsbestemmelser lempes i arbejdsmiljøloven.
- Forslag 4 Sikkerhedsudvalgene oprettes ikke, bl. a. inden for kontorområdet.
- Forslag 5 Ingen forskelsbehandling fra kreds til kreds.

Kommunerne*Teknisk forvaltning (herunder miljølovgivning)*

- Forslag 32 Lempede krav til levnedsmiddelforretningers indretning.
- 34 Lempede godkendelseskrav ved levnedsmiddelforretningers ejerskifte.
- 55 Lempede krav til brandbilers udskiftning.
- 58 Samordning af brandvæsen og civilforsvar.
- 65 Betaling for eftersøgning af lystsejlere.
- 69 Lempet procedure ved godkendelse af elanlæg og vejanlæg.
- 79 Øgede muligheder for grundejerbetaling ved § 40-veje.
- 80 Lempede vejnormer.
- 81 Vægtbegrænsninger på mindre veje.

- 85 Lempede krav til vejes vejbelægning.
- 87 Mindre kommuneforpligtelser vedr. vejes renholdelse, herunder snerydning etc.
- 88 Mindre vedligeholdelse af rafter med videre.

Undervisning og kultur

- Forslag 96 Større muligheder for klasse-sammenlægninger.
- 97 Begrænset anvendelse af tolærersystem.
- 99 Begrænsning af læreres reduktionsregler (større pligtigt katedertimetal). Herunder begrænsning af reduktion for samlæsnings-timer på 8.-10. klassetrin.
- 101 Forhøjet antal elever i børnehaveklasser.
- 102 Fælles 10. klasser for flere skoler.
- 105 Børnehaveklassers timetal afhængigt af elevtallet.
- 108 Større adgang til kønsdelt undervisning.
- 109 Strammere regler for ændring af valg af valgfag.
- 115 Udstyr: lavere standard.
- 116 Byggeri: lavere standard.
- 118 Erstatning for hærværk betales af elever.
- 119 Afskaffelse af 11 timers reglen i skolen.
- 120 Skolepasningsordninger legaliseres (lavere personalenormering).
- 121 Skolepsykolog (blødgøring af retningslinier)
- 122 Skolepsykolog. Lærerovertagelse af visse opgaver.
- 124 Lempede ansættelsesprocedurer.
- 125 Færre normeringsplaner.
- 126 Færre udbygningsplaner.
- 127 Administrative forenklinger.
- 133 Andre administrative forenklinger.
- 136 Minimalt elevtal i tilbudsfag.
- 138 Skolekørsel til daginstitution kun i skoledistriktet.
- 139 Amtskonsulenter og amtsskolepsykologer ikke obligatoriske.

F.t. beslutn. om større lokal selvbestemmelsesret

- 140 Generelt amtstilsyn med skoler ophæves. - 141 Lavere standarder for byggeri og lokaler. - 142 Amtstilsyn med byggeri ophæves. - 145 Færre centrale vejledninger. - 157 Besparelse for ungdomsklubber. - 158 Besparelse for lokaler under fritidsloven. - 161 Administrativ forenkling af fritidsundervisningen. - 162 Amtsgodkendelse af fritidslærere ophæves. - 163 Deltidsbiblioteker bevares. - 164 Biblioteksnormeringskrav ophæves. - 166 Påbudte åbningstider lempes. - 168 Betaling for biblioteksarrangementer.
Biblioteks- og fritidslovsområdet overgår til bloktilskud. | <ul style="list-style-type: none"> - 223 Samkøring af børnebidrag og børnetilskud. - 229 Skolelægeordningen aftrappes. - 231 Fortsat børnetandpleje hos praktiserende tandlæger. - 232 Børnetandplejekørsel begrænses. - 237 En karensdag for alle. - 240 Nedsættelse af hospitalsventetider (sparede dagpenge).
Tilskudsmulighed for dem, der passer egne børn i stedet for offentlig pasning. |
|--|---|

Skatteforvaltningen

- Forslag 260 Færre skatteansættelsesbreve
- 285 Samkøring af skatteuddannelser.

Økonomisk forvaltning

- Forslag 308 Færre cirkulærer.
- 309 Forenklet budget- og regnskabsystem.
 - 311 Refusioner ændres til bloktilskud.
 - 330 Valglisten udarbejdes ikke mere (lovændring).
 - 333 Momsfonden. Tilbageføring af momspengene til kommunerne overvejes.
 - 340 Forenkling af sektorplaner.
 - 347 Forenkling af zonelovsadministration.
 - 351 Forlængelse af planfrister.
 - 353 Forenkling af planlovsadministration m. v.

Socialforvaltningen

- Forslag 180 Lettere overgang fra forbigående til varig hjælp (lavere sats).
- 181 Strammere regler for forbigående hjælp.
 - 186 Støttepædagoger. Regler strammes. (Undtages fra bistandslovens refusionsbestemmelser).
 - 191 Tilbagebetaling, især af hjælp til strejkende (forrentes som skattegæld).
 - 192 Tilbagebetaling, især af hjælp til strejkende (forrentes som skattegæld).
 - 195 Hjemmehjælp og hjemmesygepleje i stedet for institutioner. Ophævelse af kommunernes refusion af kapitaludgifter ved plejehjemsbyggeri (overgang til statstilskud), hvorved den kommunale interesse til at stimulere folk til at blive i eget hjem forøges.
 - 206 Flextidsordninger.
 - 208 Nye normer i daginstitutioner.
 - 211 Forenkling af adoptionspraksis.
 - 212 Kommunal betaling for plejehjemsindstillede sygehusophold.

Personaleforvaltning

- Forslag 354 11-timers-reglen ophæves eller begrænses.
- 359 Ophævelse af kommunal betaling til Lønmodtagernes Garantifond.
 - 364 Hjemmehjælpsuddannelsen kommunaliseres og gøres frivillig for kommunerne.
 - 368 Forenkling af lønsystemer.

Der indføres en afgift på 15 kr. pr. lægekontakt, idet lægerne henvises til selv at inddrive denne del af honoraret med en tilsvarende besparelse på sygesikringen til følge. Den anslås til 410 mill. kr. Hvis antallet af

overflødige henvendelser begrænses, spares endnu mere, f. eks. yderligere 190 mill. eller 10 pct. af udgifterne til almen lægehjælp og speciallægehjælp. (Tallet bygger på erfaringerne fra de fire måneder i 1976, hvor patienterne måtte hente pengene til lægebetalingen på socialkontoret. Det førte til en reduktion i forbruget på 12 pct.).

Af den samlede besparelse på 600 mill. tænkes 100 mill. anvendt til at friholde kronisk syge og særlig svage grupper fra afgiften. (Det bemærkes, at en tilsvarende afgift i Sverige er på 20 svenske kroner, dvs. 50 pct. højere end den afgift, venstre foreslår).

Derudover foretages følgende mindre justeringer af sundhedssektoren:

- a) Der opkræves et gebyr for forsømmelse af aftalt fremmøde på sygehusenes ambulatorier (som foreslået af Amtsrådsforeningens formand).
- b) Efter faglig vurdering forlænges gyldighedsperioden for visse recepter, hvorved et antal henvendelser til læge kan spares.
- c) Efter faglig vurdering gives mulighed for at fritage patienter for henvisning fra praktiserende læge, hvorved sygesikringen opnår en besparelse.
- d) Da de nuværende takster for befordringsgodtgørelse i forbindelse med sygetransport ikke har været ændret i en årrække, kan en forhøjelse af patientens egen betaling være rimelig.

Bemærkninger til forslaget

Hensigten med dette forslag er at styrke kommunernes og amternes selvbestemmelsesret med hensyn til det lokale offentlige serviceniveau.

Efter venstres opfattelse har kommunalreformen og den byrde- og opgavereform, som blev gennemført i løbet af 70'erne, nok bidraget til, at amter og kommuner formelt fik en større selvbestemmelse på en række områder. Men dels er der fortsat en række områder, som endnu ikke er decentraliseret som forudsat (biblioteksområdet, fritidsloven m. v.), og dels er der i meget vid udstrækning tale om, at de lokale myndigheder reelt styres af centralt fastlagte regler i form af love, bekendtgørelser, cirkulærer m. v.

Af det seneste års debat om de offentlige udgifter – herunder ikke mindst den debat, som blev inspireret af den tidligere indenrigsminister Knud Enggaards initiativ over for amternes og kommunernes udgifter, og de sparekataloger, som blev et af resultaterne heraf – er det klart fremgået, at der er meget snævre grænser for, hvor meget amter og kommuner reelt kan spare på længere sigt, når man skal opfylde de statsligt fastsatte regler.

Det er desuden klart fremgået, at disse centralt fastsatte regler på mange områder indebærer et efter en lokal vurdering for højt serviceniveau med heraf følgende store offentlige udgifter.

Som illustration heraf kan nævnes reglerne om oprettelse af en organisation af sikkerhedsrepræsentanter i alle kommunale forvaltninger m. v. Efter venstres opfattelse er det særdeles værdifuldt, at arbejdsmiljøet tilgodeses med en efter forholdene rimelig sikkerhed. Men dette behøver ikke at indebære, at der i alle kommunernes forskellige aktivitetsområder skal opbygges et så ressourcekrævende organisationsapparat, som der nu lægges op til, og som belaster de offentlige budgetter med store udgifter.

Tilsvarende kunne nævnes kursus- og uddannelsesbehovet på en række andre områder inden for den kommunale administration.

Et tredje eksempel er 11 timers reglens forskellige konsekvenser for den amtslige og kommunale sektor.

Et fjerde eksempel er hele spørgsmålet om befordring helt eller delvis betalt af det offentlige, som i et meget væsentligt omfang kunne begrænses, ikke mindst på baggrund af de kollektive trafikordninger, som nu etableres i de enkelte amter landet over.

Et femte eksempel er planlovsreformens udgiftskonsekvenser. Her ville alene en ordning med depositum for klager på visse områder, som foreslået af den forrige indenrigsminister (Egon Jensen), kunne bidrage til en berettiget nedsættelse af sagsantallet. Herudover ville en forenkling af de administrative regler – herunder færre krav til detaljeringsgraden – kunne bidrage til en væsentlig arbejdsbesparelse i den amtslige og kommunale administration.

Et sjette eksempel er fastsættelsen af offentlige takster for f. eks. kollektiv trafik, benyttelse af institutioner, offentlige lokaler m. v. Her er det vigtigt at sikre, at amter og kommuner får størst mulig bevægelsesfrihed til at forhindre, at gratisprincippet øger udgifterne.

Et syvende eksempel er folkeskolens reduktionsregler, som ikke blot er særdeles kostbare, men som også gennem den ekstraordinære timereduktion for lærere i samlæste klasser skaber et helt urimeligt pres for en gennemførelse af enhedsskolen ad bagvejen.

Et ottende eksempel er spørgsmålet om kloakering. Efter det, der foreligger oplyst, vil der over en 12–15 års periode være et samlet investeringsbehov for spildevandsanlæg m. v. på over 10 mia kr. Efter venstres opfattelse må der ved lov ske en udskydelse af fristerne for færdiggørelse af disse projekter. Herved vil der for det første blive skabt tid til at undersøge alternative løsninger (nedsivningsanlæg) enstrengede rørsystemer m. v., som med fordel vil kunne etableres billigere visse steder og med samme resultat). For det andet vil det betyde, at investeringerne kan strækkes over en længere periode.

Disse eksempler fremhæves kun som tilfældige udpluk for at illustrere, hvilken betydning det kan have at give kommuner og amter større bevægel-

sesfrihed med hensyn til selv at fastsætte det lokale serviceniveau og dermed også det lokale offentlige udgiftsniveau.

I lyset af den udvikling, der har fundet sted siden den i sommeren 1979 opnåede forståelse om begrænsning i realvækst i amter og kommuner, er det rimeligt, at regeringen under forhandling med amter og kommuner skaber forståelse for en ny ramme på et lavere niveau.

Venstre foreslår, at der under sådanne forhandlinger søges opnået forståelse for en gennemsnitlig uændret samlet realudgift i forhold til budgetterne for 1980.

Dette forudsætter som nævnt, at der på en lang række områder sker en lempelse af gældende lovgivning, cirkulærer m. v., således at amter og kommuner får mulighed for gennem lokalt fastsatte standarder og normer at tilgodese et lavere udgiftsniveau.

Der forventes herved opnået en samlet årlig besparelseeffekt (målt i 1979-priser) for statens udgifter på 1 mia kr. i 1981 og på 1,5 mia kr. i henholdsvis 1982 og 1983, hvilket vil komme til udtryk på budgetreguleringskontoen.

For kommunernes vedkommende bør der ud

over en forståelse for den nævnte ramme på udgifternes område tillige søges en forståelse om en yderligere begrænsning af de likvide reserver. Disse udgjorde ved seneste opgørelse i 1979 ca. 14 mia kr. Et samlet forbrug bør ikke overstige 500 mill. kr. for hvert af årene 1981, 1982 og 1983.

Der bør dog være adgang for dispensation, hvor en kommune har henlagt midler til en enkelt stor anlægsopgave.

På grundlag af ovenstående vil den samlede kommunale besparelseeffekt i forhold til de samlede forventede kommunale udgifter kunne opgøres til ca. 3,2 mia kr. i 1981, for 1982 ca. 5,9 mia kr. og for 1983 ca. 6 mia kr.

For at lette kommunernes og amternes muligheder for at bidrage til denne nødvendige økonomiske sanering skal nærværende forslag ses i sammenhæng med en række andre initiativer, venstre allerede har taget, f. eks. vedr. de 16-19-åriges uddannelse, som reducerer behovet for udbygning af gymnasier, forslag, som gør det muligt at reducere gratisydelse eller at forhøje taktsniveauer m. v., samt for statens vedkommende forslag til folketingsbeslutning om budgetteringsrammer til nedbringelse af statens udgifter med mindst 11 pct. senest i 1983.